

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (pirmā palāta)

2023. gada 2. martā*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – LESD 56. un 63. pants – Pakalpojumu sniegšanas brīvība – Kapitāla brīva aprīte – Valsts pasākums, ar ko kredītiestādei ir noteikts pienākums pārtraukt darījumu attiecības vai vairs nedibināt šādas attiecības ar personām, kuras nav valsts pilsoņi – Ierobežojums – LESD 65. panta 1. punkta b) apakšpunkts – Attaisnojums – Direktīva (ES) 2015/849 – Finanšu sistēmas izmantošanas noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanai vai terorisma finansēšanai nepieļaušana – Samērīgums

Lietā C-78/21

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko Administratīvā apgabaltiesa (Latvija) iesniegusi ar 2021. gada 11. janvāra lēmumu un kas Tiesā reģistrēts 2021. gada 1. februārī, tiesvedībā

AS “PrivatBank”,

A,

B,

Unimain Holdings LTD

pret

Finanšu un kapitāla tirgus komisiju,

TIESA (pirmā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs A. Arabadžijevs [*A. Arabadjiev*], Tiesas priekšsēdētāja vietnieks L. Bejs Larsens [*L. Bay Larsen*], kas pilda pirmās palātas tiesneša pienākumus, tiesneši P. Dž. Švirebs [*P. G. Xuereb*], A. Kumins [*A. Kumin*] (referents) un I. Ziemeļe,

ģenerālvokāte: J. Kokote [*J. Kokott*],

sekretāre: R. Stefanova-Kamiševa [*R. Stefanova-Kamisheva*], administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2022. gada 27. aprīļa tiesas sēdi,

* Tiesvedības valoda – latviešu.

ņemot vērā apsvērumus, ko snieguši:

- AS “PrivatBank” vārdā – A. Medne, advokāte,
- A, B un *Unimain Holdings LTD* vārdā – J. Loze, K. Loze un L. Mence, advokāti,
- Finanšu un kapitāla tirgus komisijas vārdā – J. Pogiļdjakova, L. Skolmeistare un I. Skuja-Ķirķe,
- Latvijas valdības vārdā – J. Davidoviča, K. Pommere un I. Romanovska, pārstāvji,
- Itālijas valdības vārdā – G. Palmieri, pārstāve, kurai palīdz F. Meloncelli, *avvocato dello Stato*,
- Eiropas Komisijas vārdā – L. Malferrari, A. Sauka un T. Scharf, pārstāvji,

noklausījusies ģenerālvokātes secinājumus 2022. gada 29. septembra tiesas sēdē,
pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt LESD 63. panta 1. punktu un 65. panta 1. punkta b) apakšpunktu, Padomes Direktīvas 88/361/EEK (1988. gada 24. jūnijs) par [EK līguma] 67. panta īstenošanu [(pants atcelts ar Amsterdamas līgumu)] (OV 1988, L 178, 5. lpp.) I pielikumu, kā arī 1. pantu Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā (ES) 2015/849 (2015. gada 20. maijs) par to, lai nepieļautu finanšu sistēmas izmantošanu nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanai vai teroristu finansēšanai, un ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 684/2012 un atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2005/60/EK un Komisijas Direktīvu 2006/70/EK (OV 2015, L 141, 73. lpp.).
- 2 Šis lūgums ir iesniegts saistībā ar tiesvedību starp AS “PrivatBank”, A un B, kā arī *Unimain Holdings LTD*, no vienas puses, un Finanšu un kapitāla tirgus komisiju (Latvija) (turpmāk tekstā – “FKTK”), no otras puses, par to, vai sods un administratīvie pasākumi, kurus FKTK noteikusi “PrivatBank”, lai novērstu risku, ka šī kredītiestāde tiek iesaistīta noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijā un terorisma finansēšanā, ir tiesisks.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

Direktīva 88/361

- 3 Direktīvas 88/361 1. panta 1. punktā ir noteikts:

“Neietekmējot turpmākos noteikumus, dalībvalstis atceļ kapitāla aprites ierobežojumus personām, kas ir dalībvalstu rezidenti. Lai sekmētu šīs direktīvas piemērošanu, kapitāla aprites klasificē saskaņā ar I pielikumā ietverto nomenklatūru.”

4 Šīs direktīvas I pielikuma ievads ir formulēts šādi:

“Šajā nomenklatūrā kapitāla aprites tipi klasificēti saskaņā ar valsts vai ārzemju valūtā denominētu aktīvu un pasīvu ekonomisko būtību, uz ko šie tipi attiecas.

Šajā nomenklatūrā uzskaitītie kapitāla aprites tipi attiecas uz:

- visām operācijām, kas vajadzīgas kapitāla apritei: darījumu un līdzīgu pārvedumu slēgšanu un izpildi. Darījumus parasti veic dažādu dalībvalstu rezidenti, kaut arī dažu tipu kapitāla apriti veic vienas un tās pašas personas uz sava rēķina (piem., emigrantiem piederīgu aktīvu pārvedumi),

[..].

Šī nomenklatūra nav pilnīgs kapitāla aprites jēdzienu saraksts, no tā izriet XIII sadaļas virsraksts – F. “Citi kapitāla aprites tipi: Dažādi”. Nomenklatūra šā iemesla dēļ nav jāinterpretē kā ierobežojums šīs direktīvas 1. pantā minētā kapitāla aprites pilnīgas liberalizācijas principa piemērojumam.”

- 5 Kā viens no šajā I pielikumā uzskaitītajiem kapitāla aprites veidiem VI sadaļā ir minētas “norēķinu un noguldījumu kontu operācijas ar finanšu iestādēm” un VIII sadaļā – “finanšu aizdevumi un kredīti (kas nav ietverti I, VII un XI sadaļā)”.
- 6 Visbeidzot, minētā I pielikuma daļā “Paskaidrojumi” ir precizēts, ka ar “finanšu iestādēm” ir jāsaprot “bankas, krājbankas un iestādes, kas specializējas īstermiņa, vidēja termiņa un ilgtermiņa kreditēšanā, un apdrošināšanas sabiedrības, celtniecības sabiedrības, ieguldījumu sabiedrības un citas līdzīgas iestādes”, savukārt ar “kreditēšanām” ir jāsaprot “bankas, krājbankas un iestādes, kas specializējas īstermiņa, vidēja termiņa vai ilgtermiņa kreditēšanā”.

Direktīva 2015/849

7 Direktīvas 2015/849 1. apsvērumā ir teikts:

“Nelikumīgas naudas plūsma var kaitēt finanšu sektora integritātei, stabilitātei un reputācijai, kā arī apdraudēt [Eiropas] Savienības iekšējo tirgu un starptautisko attīstību. Nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšana, terorisma finansēšana un organizētā noziedzība joprojām ir nopietnas problēmas, kas būtu jārisina Savienības līmenī. Papildus krimināltiesiskās pieejas turpmākai pilnveidei Savienības līmenī finanšu sistēmas izmantošanas nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanai un teroris[ma] finansēšanai mērķtiecīga un samērīga nepieļaušana ir neaizstājama un var dot papildinošus rezultātus.”

8 Šīs direktīvas 1. panta 1. un 2. punkts ir formulēts šādi:

“1. Šīs direktīvas mērķis ir nepieļaut to, ka Savienības finanšu sistēma tiek izmantota nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanai un teroris[ma] finansēšanai.

2. Dalībvalstis nodrošina, ka nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšana un teroris[ma] finansēšana ir aizliegta.”

9 Minētās direktīvas 5. pantā ir noteikts:

“Lai nepieļautu nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanu un teroris[ma] finansēšanu, dalībvalstis šīs direktīvas darbības jomā var pieņemt vai paturēt spēkā stingrākus noteikumus, ievērojot Savienības tiesību aktus.”

10 Direktīvas 2015/849 8. panta 1. un 3. punkts ir formulēts šādi:

“1. Dalībvalstis nodrošina, ka atbildīgie subjekti veic attiecīgus pasākumus, lai identificētu un izvērtētu nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas un teroris[ma] finansēšanas riskus, ņemot vērā riska faktorus, tostarp tādus, kas saistīti ar to klientiem, valstīm vai ģeogrāfiskajām zonām, produktiem, pakalpojumiem, darījumiem vai piegādes kanāliem. Minētie pasākumi ir samērīgi ar atbildīgo subjektu būtību un lielumu.

[..]

3. Dalībvalstis nodrošina, ka atbildīgajiem subjektiem ir izstrādāta politika, kontrole un procedūras, kā mazināt un efektīvi pārvaldīt nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas un teroris[ma] finansēšanas riskus, kas identificēti Savienības, dalībvalsts un atbildīgā subjekta līmenī. Minētā politika, kontrole un procedūras ir samērīgas ar atbildīgo subjektu būtību un lielumu.”

11 Šīs direktīvas 11. pantā ir noteikts:

“Dalībvalstis nodrošina, lai atbildīgie subjekti klienta uzticamības pārbaudes pasākumus piemērotu šādos apstākļos:

[..]

b) veicot gadījuma rakstura darījumu:

i) kura apmērs ir EUR 15 000 vai vairāk, neatkarīgi no tā, vai minētais darījums tiek veikts ar vienu operāciju vai ar vairākām operācijām, kas, iespējams, ir saistītas;

[..].”

12 Minētās direktīvas 13. panta 1. punkts ir formulēts šādi:

“Klienta uzticamības pārbaudes pasākumi ietver:

a) klienta identifikāciju un klienta identitātes pārbaudi [..];

[..]

c) informācijas novērtēšanu un, vajadzības gadījumā, iegūšanu par darījuma attiecību mērķi un paredzamo būtību;

d) darījumu attiecību pastāvīgas pārraudzības veikšan[u], tostarp tādas pārbaudes veikšan[u], kas apstiprina, ka minēto attiecību gaitā slēgti darījumi tiek veikti saskaņā ar atbildīgā subjekta rīcībā esošo informāciju par klientu, darījumdarbību un riska profilu, tostarp, ja vajadzīgs, par līdzekļu izcelsmi, kā arī attiecīgo dokumentu, datu vai informācijas regulāras atjaunošanas nodrošināšan[u].

[..]”

13 Direktīvas 2015/849 59. panta 1., 2. un 4. punktā ir noteikts:

“1. Dalībvalstis nodrošina, lai šā panta noteikumi tiktu piemēroti vismaz tādiem atbildīgo subjektu pieļautiem pārkāpumiem, kuri ir nopietni, atkārtoti, sistemātiski vai ir minēto iezīmju kombinācija attiecībā uz prasībām, kas ir paredzētas:

a) 10.–24. pantā (klienta uzticamības pārbaude);

[..].

2. Dalībvalstis nodrošina, lai 1. punktā minētajos gadījumos administratīvie sodi un pasākumi, ko var piemērot, ietvertu vismaz:

[..]

c) ja atbildīgajam subjektam vajadzīga atļauja – atļaujas atsaukšanu vai apturēšanu gadījumos;

[..].

4. Dalībvalstis var pilnvarot kompetentās iestādes piemērot vēl citus administratīvo sodu veidus papildus 2. punkta a) līdz d) apakšpunktā minētajiem vai piemērot administratīvus naudas sodus, kas pārsniedz summas, kuras minētas 2. punkta e) apakšpunktā un 3. punktā.”

Latvijas tiesības

14 2008. gada 17. jūlija Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas likums (*Latvijas Vēstnesis*, 2008, Nr. 116; turpmāk tekstā – “Novēršanas likums”) ir ticis grozīts, lai tostarp Latvijas tiesību sistēmā transponētu Direktīvu 2015/849.

15 Iesniedzējtiesa norāda, ka 2000. gada 1. jūnija Finanšu un kapitāla tirgus komisijas likuma (*Latvijas Vēstnesis*, 2000, Nr. 230/232) 5. pantā, 6. panta 13. punktā un 7. panta pirmās daļas 3. punktā, Novēršanas likuma 45. panta pirmās daļas 1. punktā, kā arī 1995. gada 5. oktobra Kredītiestāžu likuma (*Latvijas Vēstnesis*, 1995, Nr. 163) 99.¹ pantā un 113. panta pirmās daļas 4. punktā faktu norises laikā spēkā esošajās redakcijās būtībā bija paredzēts, ka FKTK uzrauga un kontrolē, lai finanšu un kapitāla tirgus dalībnieki ievēro Novēršanas likuma prasības, un tai ir tiesības noteikt kredītiestādes tiesību un darbības ierobežojumus, tajā skaitā pilnīgi vai daļēji apturēt finanšu pakalpojumu sniegšanu, kā arī noteikt saistību izpildes ierobežojumus.

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

- 16 “PrivatBank” ir Latvijā reģistrēta kredītiestāde, kuras akcionāri ir Kipras pilsoņi A un B, kā arī Kiprā reģistrēta sabiedrība *Unimain Holdings*. No lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu izriet, ka šie akcionāri ir arī “PrivatBank” klienti.
- 17 FKTK veica “PrivatBank” darbības pārbaudi, lai novērtētu, kā šī kredītiestāde ievēro noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanu reglamentējošo normatīvo aktu prasības, un it īpaši – vai tā pilda ar tās akcionāriem saistīto klientu izpēti un darījumu uzraudzības pienākumu.
- 18 Šajā pārbaudē FKTK konstatēja, ka “PrivatBank” ir pārkāpusi atsevišķas – tostarp Novēršanas likumā noteiktās – noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas prasības. Proti, FKTK ieskatā, “PrivatBank” iekšējās kontroles sistēma attiecībā uz klientu izpēti un darījumu uzraudzību negarantēja, ka šī kredītiestāde nodrošina risku efektīvu pārvaldību šajā jomā. Konkrēti, “PrivatBank” daļai klientu, kuru patiesie labuma guvēji ir tās akcionāri, esot radījusi labvēlīgākus nosacījumus, gan uzraugot esošo klientu darbību, gan reģistrējot jaunus klientus.
- 19 Ar 2019. gada 13. septembra lēmumu FKTK uzlika “PrivatBank” soda naudu un turklāt uz to attiecināja administratīvu pasākumu, proti, – līdz konkrētu šajā lēmumā noteikto pasākumu izpildei un FKTK saskaņojuma saņemšanai – aizliegumu uzsākt darījuma attiecības, kā arī pienākumu nekavējoties pārtraukt pēc šā lēmuma pieņemšanas uzsāktas darījuma attiecības ar:
 - fiziskajām personām, kurām nav saiknes ar Latvijas Republiku un kuru mēneša kredīta apgrozījums pārsniedz 15 000 EUR;
 - juridiskajām personām, kuru saimnieciskā darbība nav saistīta ar Latvijas Republiku un kuru mēneša kredīta apgrozījums pārsniedz 50 000 EUR;
 - juridiskajām personām, kuru patiesie labuma guvēji ir “PrivatBank” akcionāri un ar tiem saistītas personas.
- 20 Turklāt “PrivatBank” tika noteikts pienākums nodrošināt, ka klientu, kuru patiesie labuma guvēji ir šīs kredītiestādes akcionāri vai ar tiem saistītas personas, un ar šiem klientiem saistīto klientu grupā ietilpstošo klientu mēneša kredīta apgrozījums nepārsniedz atbilstošā klienta 2019. gada mēneša vidējo kredīta apgrozījumu saskaņā ar minētās kredītiestādes iesniegtajiem datiem.
- 21 “PrivatBank” vērsās Administratīvajā apgabaltiesā (Latvija), proti, iesniedzējtiesā, ar pieteikumu par 2019. gada 13. septembra lēmuma atcelšanu daļā par konstatēto pārkāpumu un uzlikto soda naudu. Savukārt A, B un *Unimain Holdings* minētajā tiesā vērsās ar pieteikumu par šajā pašā lēmumā noteiktā administratīvā pasākuma atcelšanu.
- 22 Pieteikumā A, B un *Unimain Holdings* apgalvo, ka ar pamatlietā aplūkoto administratīvo pasākumu esot pārkāpts LESD 18. un 63. pants. Tie norāda, ka no šā pasākuma izrietošie kapitāla aprīes ierobežojumi neesot saistīti nedz ar prettiesisku darbību veikšanu, nedz arī pamatoti ar Savienībā spēkā esošajām tiesību normām par noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanu. Šie ierobežojumi esot pieņemti un esot spēkā attiecībā uz jebkuru fizisko un juridisko personu, pat ja tās darbojas pilnīgi likumīgi. Turklāt, uzliekot pienākumu “PrivatBank” sadarboties tikai un

vienīgi ar Latvijas Republikas pilsoņiem un komercsabiedrībām, FKTK šai bankai liekot visas citas personas, tostarp dalībvalstu pilsoņus un Savienības komercsabiedrības, automātiski vērtēt kā bīstamas un kā potenciāli augsta riska personas.

- 23 Savai aizstāvībai FKTK apgalvo, ka pamatlietā aplūkoto administratīvo pasākumu nevar uzskatīt par kapitāla brīvas aprites ierobežojumu, jo tas ir piemērojams tikai vienai konkrētai kredītiestādei, šajā gadījumā – “PrivatBank”, un tas attiecas tikai uz noteiktu klientu kategoriju. Proti, šie klienti varot noguldīt līdzekļus jebkurā citā Latvijā licencētā kredītiestādē. Šā administratīvā pasākuma mērķis tostarp esot izbeigt “PrivatBank” pieļautos pārkāpumus un novērst nākotnē iespējamus jaunus pārkāpumus noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas jomā. Katrā ziņā minētais administratīvais pasākums esot pieļaujams un samērīgs ierobežojums LESD 65. panta 1. punkta b) apakšpunkta izpratnē.
- 24 Šādos apstākļos Administratīvā apgabaltiesa nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:
- “1) Vai par kapitāla apriti [LESD] 63. panta 1. punkta izpratnē ir atzīstami arī [Direktīvas 88/361] I pielikumā minētie finanšu aizdevumi un kredīti, kā arī norēķinu un noguldījumu kontu operācijas ar finanšu iestādēm (tostarp bankām)?
- 2) Vai dalībvalsts kompetentās iestādes noteiktais ierobežojums (kas tiešā veidā neizriet no dalībvalsts normatīvajiem aktiem) noteiktai kredītiestādei dibināt darījuma attiecības un pienākums pārtraukt iesāktās darījuma attiecības ar personām, kas nav Latvijas Republikas pilsoņi, ir uzskatāms par dalībvalsts pasākumu [LESD] 63. panta 1. punkta izpratnē un kā tāds ierobežo ar to aizsargāto brīvas kapitāla aprites starp dalībvalstīm principu?
- 3) Vai [LESD] 63. panta 1. punktā nostiprinātās brīvas kapitāla aprites ierobežojums ir attaisnojams, lai sasniegtu [Direktīvas 2015/849] 1. pantā nostiprināto mērķi nepieļaut to, ka Savienības finanšu sistēma tiek izmantota nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanai un teroristu finansēšanai?
- 4) Vai dalībvalsts izvēlētais līdzeklis – pienākums noteiktai kredītiestādei nedibināt darījuma attiecības ar personām, kas nav vienas konkrētas dalībvalsts (Latvijas Republikas) pilsoņi, un pārtraukt tās – ir atbilstošs [Direktīvas 2015/849] 1. pantā nostiprinātā mērķa sasniegšanai un tādējādi ir uzskatāms par [LESD] 65. panta 1. punkta b) apakšpunktā noteikto izņēmumu?”

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par pirmo jautājumu

- 25 Ar pirmo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vēlas noskaidrot, vai finanšu aizdevumi un kredīti, kā arī norēķinu un noguldījumu kontu operācijas ar finanšu iestādēm, tostarp kredītiestādēm, ir kapitāla aprite LESD 63. panta 1. punkta izpratnē.
- 26 Kā izriet no Tiesas pastāvīgās judikatūras, ar LESD 63. panta 1. punktu vispārīgi ir aizliegti visi kapitāla aprites ierobežojumi dalībvalstu, kā arī dalībvalstu un trešo valstu starpā (spriedums, 2021. gada 21. decembris, *Finanzamt V* (Mantošana – Daļēja atlaide un neatņemamo daļu atskaitīšana), C-394/20, EU:C:2021:1044, 28. punkts).

- 27 Tā kā LESD jēdziens “kapitāla aprīte” LESD 63. panta 1. punkta izpratnē nav definēts, Tiesa ir atzinusi, ka indikatīva vērtība ir kapitāla aprītes nomenklatūrai, kas ietverta Direktīvas 88/361 I pielikumā, tomēr paturot prātā, ka šī nomenklatūra – kā atgādināts šā pielikuma ievadā – nav izsmelīga (spriedumi, 2017. gada 15. februāris, X, C-317/15, EU:C:2017:119, 27. punkts un tajā minētā judikatūra, kā arī 2020. gada 16. septembris, *Romenergo* un *Aris Capital*, C-339/19, EU:C:2020:709, 32. punkts).
- 28 Šā I pielikuma VI sadaļā ir minētas “norēķinu un noguldījumu kontu operācijas ar finanšu iestādēm”, kā arī tā VIII sadaļā ir minēti “finanšu aizdevumi un kredīti”. Turklāt šā paša pielikuma daļā “Paskaidrojumi” ir precizēts, ka jēdziens “finanšu iestādes” citustarp ietver bankas.
- 29 Visbeidzot, Tiesa jau ir nospriedusi, ka kredītu izsniegšana profesionālās darbības ietvaros attiecas arī uz kapitāla brīvu aprīti (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2006. gada 3. oktobris, *Fidium Finanz*, C-452/04, EU:C:2006:631, 43. punkts, kā arī 2019. gada 14. februāris, *Milivojević*, C-630/17, EU:C:2019:123, 53. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 30 Ņemot vērā iepriekš izklāstītos apsvērumus, uz pirmo jautājumu ir jāatbild, ka finanšu aizdevumi un kredīti, kā arī norēķinu un noguldījumu kontu operācijas ar finanšu iestādēm, tostarp kredītiestādēm, ir kapitāla aprīte LESD 63. panta 1. punkta izpratnē.

Par otro jautājumu

Ievada apsvērumi

- 31 Ar otro jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vēlas noskaidrot, vai administratīvs pasākums, ar ko kompetentā valsts iestāde kredītiestādei, pirmkārt, aizliedz dibināt darījumu attiecības ar personām, kuras nav Latvijas pilsoņi, un, otrkārt, uzliek pienākumu pārtraukt iesāktās darījumu attiecības ar šādām personām, ir ierobežojums LESD 63. panta 1. punkta izpratnē.
- 32 Pirmām kārtām, ir jānorāda, ka 2022. gada 10. martā, atbildot uz Tiesas lūgumu sniegt paskaidrojumus, iesniedzējtiesa precizēja, ka personas, ar kurām “PrivatBank”, pamatojoties uz pamatlietā aplūkoto administratīvo pasākumu, nedrīkst uzsākt vai turpināt darījuma attiecības, tiek identificētas, balstoties, pirmkārt, uz kritēriju par saikni, kura šīm fiziskām vai juridiskām personām ir ar Latviju, un, otrkārt, uz kritēriju par mēneša kredīta apgrozījuma apmēru. Tātad nav tā, ka šis pasākums noteikti skar vienīgi attiecības starp šo kredītiestādi un fiziskām personām, kurām nav Latvijas pilsonības.
- 33 Otrām kārtām, ar šo pašu otro jautājumu iesniedzējtiesa vaicā Tiesai, vai pasākums, kas tieši neizriet no valsts tiesiskā regulējuma, bet ko ir noteikusi tāda dalībvalsts kompetentā iestāde kā FKTK, ir uzskatāms “par dalībvalsts pasākumu [LESD] 63. panta 1. punkta izpratnē un kā tāds ierobežo ar to aizsargāto brīvas kapitāla aprītes starp dalībvalstīm principu”.
- 34 Šajā ziņā ir jāatgādina, pirmkārt, ka iesniedzējtiesas ziņā ir izvērtēt šāda administratīva pasākuma saderīgumu ar augstāka juridiska spēka valsts tiesību normām. Otrkārt – kā savos rakstveida apsvērumos ir norādījusi Eiropas Komisija – LESD 63. panta 1. punkta mērķis ir tostarp novērst administratīvus šķēršļus, kas var traucēt kapitāla brīvu aprīti starp dalībvalstīm (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2005. gada 27. oktobris, *Trapeza tis Ellados*, C-329/03, EU:C:2005:645, 25. punkts un tajā minētā judikatūra). Tātad administratīvs pasākums, kas ietverts prudenciālā lēmumā, kuru pieņēmusi tāda valsts iestāde kā FKTK, var būt ierobežojums šīs tiesību normas izpratnē.

- 35 Trešām kārtām, ir jāatgādina, ka atbilstoši pastāvīgajai judikatūrai, lai prejudiciālu jautājumu uzdevušajai tiesai varētu sniegt lietderīgu atbildi, Tiesai var nākties ņemt vērā tādas Savienības tiesību normas, uz kurām valsts tiesa sava jautājuma izklāstā nav atsaukusies (spriedums, 2021. gada 2. septembris, LG un MH (Pašlegalizācija), C-790/19, EU:C:2021:661, 43. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 36 Šajā gadījumā pamatlietas puses, Itālijas un Latvijas valdība, kā arī Komisija savos rakstveida vai mutvārdu apsvērumos ir apgalvojušas, ka pamatlietā aplūkotais administratīvais pasākums var tikt analizēts ne tikai no LESD 63. panta 1. punktā paredzētās kapitāla brīvas aprites, bet arī no LESD 56. pantā garantētās pakalpojumu sniegšanas brīvības viedokļa.
- 37 Šajā ziņā no Tiesas judikatūras arī izriet, ka kredītiestādes darbība, ko veido aizdevumu izsniegšana, ir uzskatāma par pakalpojumu LESD 56. panta izpratnē (spriedums, 2019. gada 14. februāris, *Milivojević*, C-630/17, EU:C:2019:123, 58. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 38 Tādējādi – un ņemot vērā arī šā sprieduma 29. punktā minēto judikatūru – aizdevumu piešķiršanas darījumi profesionālās darbības ietvaros principā ir saistīti gan ar pakalpojumu sniegšanas brīvību LESD 56. un nākamo pantu izpratnē, gan ar kapitāla brīvu apriti LESD 63. un nākamo pantu izpratnē (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2019. gada 14. februāris, *Milivojević*, C-630/17, EU:C:2019:123, 53. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 39 Ja valsts pasākums vienlīdz ir saistīts ar pakalpojumu sniegšanas brīvību un kapitāla brīvu apriti, ir jāizvērtē, kādā apmērā minētais pasākums ir saistīts ar šo pamatbrīvību īstenošanu un vai lietas apstākļos kāda no tām ir prioritāra. Tiesa attiecīgo pasākumu principā izvērtē tikai attiecībā pret vienu no šīm abām brīvībām, ja izrādās, ka lietas apstākļos viena no tām ir pilnībā sekundāra salīdzinājumā ar otru un var tai tikt piesaistīta (spriedums, 2019. gada 14. februāris, *Milivojević*, C-630/17, EU:C:2019:123, 54. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 40 Šajā gadījumā – kā secinājumu 44. un 45. punktā ir norādījusi ģenerālvokāte – ir redzams, ka pamatlietā aplūkotais administratīvais pasākums skar gan “PrivatBank” finanšu pakalpojumu izmantošanu, gan kapitāla aprites plūsmu kā tādu.
- 41 Proti, pirmkārt, šis administratīvais pasākums, pamatojoties it īpaši uz mēneša kredīta apgrozījuma kritēriju, tieši ietekmē kapitāla apriti neatkarīgi no tā, vai attiecīgais klients izmanto “PrivatBank” sniegtos konsultāciju pakalpojumus. Otrkārt, administratīvs pasākums, ar kuru ir aizliegts dibināt darījumu attiecības un uzlikts pienākums pārtraukt iesāktas darījumu attiecības ar noteiktiem klientiem, ietekmē šīs kredītiestādes pakalpojumu sniegšanas brīvību.
- 42 Ņemot vērā iepriekš izklāstītos apsvērumus, otrais uzdotais jautājums ir jāpārformulē tādējādi, ka ar to iesniedzējtiesa būtībā vēlas noskaidrot, vai LESD 56. panta pirmā daļa un 63. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tāds administratīvs pasākums, ar kuru dalībvalsts kompetentā iestāde, pirmkārt, aizliedz kredītiestādei dibināt darījumu attiecības ar jebkuru fizisko vai juridisko personu, kurai nav saiknes ar šīs kredītiestādes dalībvalsti un kuras mēneša kredīta apgrozījums pārsniedz noteiktu summu, kā arī, otrkārt, liek minētajai kredītiestādei pārtraukt šādas darījumu attiecības, ja tās ir nodibinātas pēc šā pasākuma noteikšanas, ir uzskatāms par pakalpojumu sniegšanas brīvības ierobežojumu pirmās minētās tiesību normas izpratnē, kā arī kapitāla brīvas aprites ierobežojumu otrās minētās tiesību normas izpratnē.

Par pakalpojumu sniegšanas brīvības un kapitāla brīvas aprites ierobežojuma esamību

- 43 Pirmām kārtām, ir jāatgādina, ka LESD 56. pants nepieļauj tāda valsts tiesiskā regulējuma piemērošanu, kurš pakalpojumu sniegšanu starp dalībvalstīm padara grūtāku nekā pakalpojumu sniegšanu tikai kādas dalībvalsts ietvaros. Proti, kā atzīts Tiesas judikatūrā, LESD 56. pantā ir prasīts novērst jebkādas pakalpojumu sniegšanas brīvības ierobežojumus, kas noteikti tādēļ, ka pakalpojumu sniedzējs veic uzņēmējdarbību citā dalībvalstī, nevis dalībvalstī, kurā tiek sniegts pakalpojums (spriedums, 2018. gada 22. novembris, *Vorarlberger Landes- und Hypothekenbank*, C-625/17, EU:C:2018:939, 28. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).
- 44 Par pakalpojumu sniegšanas brīvības ierobežojumiem ir uzskatāmi valsts pasākumi, kas aizliedz, traucē vai padara mazāk pievilcīgu šīs brīvības izmantošanu (spriedums, 2018. gada 22. novembris, *Vorarlberger Landes- und Hypothekenbank*, C-625/17, EU:C:2018:939, 29. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).
- 45 Turklāt, kā izriet no Tiesas pastāvīgās judikatūras, LESD 56. pantā ir piešķirtas tiesības ne tikai pašam pakalpojumu sniedzējam, bet arī šo pakalpojumu saņēmējam (spriedums, 2020. gada 30. janvāris, *Anton van Zantbeek*, C-725/18, EU:C:2020:54, 24. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 46 Šajā gadījumā no Tiesas rīcībā esošajiem lietas materiāliem izriet, ka pamatlietā aplūkots administratīvais pasākums ir šķērslis tam, lai “PrivatBank” par summām, kas pārsniedz ar pasākumu noteiktās, varētu piedāvāt konkrētus bankas pakalpojumus saistībā, piemēram, ar kredītu piešķiršanu vai noguldījumu pieņemšanu, fiziskām personām, kurām nav saiknes ar Latviju, vai juridiskām personām, kuru saimnieciskā darbība nav saistīta ar šo dalībvalsti. Tādējādi šis pasākums pakalpojumu sniegšanu starp dalībvalstīm var padarīt grūtāku nekā pakalpojumu sniegšanu tikai Latvijas Republikā.
- 47 Tādējādi saskaņā ar šā sprieduma 43.–45. punktā minēto judikatūru tāds administratīvs pasākums kā pamatlietā aplūkots ir pakalpojumu sniegšanas brīvības ierobežojums, kas ar LESD 56. panta pirmo daļu principā ir aizliegts.
- 48 Otrām kārtām, no Tiesas pastāvīgās judikatūras izriet, ka LESD 63. pantā minētais jēdziens “ierobežojums” vispārīgi aptver visus ierobežojumus kapitāla apritei gan starp dalībvalstīm, gan starp dalībvalstīm un trešām valstīm (spriedums, 2021. gada 6. oktobris, *ECOTEX BULGARIA*, C-544/19, EU:C:2021:803, 62. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 49 Konkrētāk, šis jēdziens ietver valsts pasākumus, kuri ir diskriminējoši tāpēc, ka ar tiem tieši vai netieši tiek īstenota atšķirīga attieksme starp kapitāla apriti vienas valsts ietvaros un kapitāla pārrobežu apriti, kuri neatbilst šo situāciju objektīvām atšķirībām un kuri līdz ar to ir tādi, kas var atturēt citu dalībvalsti vai trešo valsti fiziskās vai juridiskās personas no kapitāla pārrobežu aprites īstenošanas (spriedums, 2020. gada 18. jūnijs, Komisija/Ungārija (*Biedrošanās pārskatāmība*), C-78/18, EU:C:2020:476, 53. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 50 Šajā gadījumā – un kā ģenerālvokāte ir norādījusi secinājumā 47. punktā – pamatlietā aplūkots administratīvais pasākums, ar ko “PrivatBank” ir uzlikts pienākums pārtraukt savas darbību attiecības ar jebkuru fizisku personu, kurai nav saiknes ar Latviju, un jebkuru juridisko personu, kuras saimnieciskā darbība nav saistīta ar šo dalībvalsti, un ar ko tai ir noteikts aizliegums dibināt šādas attiecības, ir uzskatāms par netiešu diskrimināciju pilsonības dēļ.

- 51 Proti, lai gan šajā administratīvajā pasākumā, kas attiecas tikai uz saiknes ar Latviju kritēriju, nav tiešas norādes uz attiecīgo personu pilsonību, tas tomēr var vairāk ietekmēt citas dalībvalsts, nevis Latvijas Republikas pilsoņus un sabiedrības, kas veic uzņēmējdarbību citā dalībvalstī, jo varbūtība, ka tām būs saikne ar Latvijas Republiku, ir krietni mazāka nekā Latvijas pilsoņu vai Latvijā uzņēmējdarbību veicošu sabiedrību gadījumā.
- 52 Trešām kārtām – pretēji tam, ko savos rakstveida apsvērumos apgalvo Latvijas valdība, – apstāklis, ka klienti, kurus pamatlietā aplūkots administratīvais pasākums var skart, saglabā iespēju brīvi atvērt kontu jebkurā citā Latvijā licencētā kredītiestādē un tajā noguldīt līdzekļus, jo šis pasākums ir piemērojams vienīgi “PrivatBank” vai arī apstāklis, ka šis pasākums ir piemērojams tikai uz laiku, nevar atņemt minētajam pasākumam tā ierobežojošo raksturu.
- 53 Šajā ziņā, pirmkārt, atbilstoši Tiesas pastāvīgajai judikatūrai ar LESD ir aizliegts pat neliels vai maznozīmīgs pamatbrīvības ierobežojums (spriedums, 2022. gada 22. septembris, *Admiral Gaming Network* u.c., no C-475/20 līdz C-482/20, EU:C:2022:71, 40. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 54 Otrkārt – kā secinājumu 53. punktā ir norādījusi ģenerālvokāte – tas, ka fiziskā vai juridiskā persona var brīvi izlemt, ar kuru kredītiestādi tā vēlas dibināt darījumu attiecības, lai, piemēram, izmantotu īpašus nosacījumus vai produktus, ietilpst pašā pakalpojumu sniegšanas brīvības un kapitāla brīvas aprites būtībā.
- 55 Ņemot vērā visus iepriekš izklāstītos apsvērumus, uz otro jautājumu ir jāatbild, ka LESD 56. panta pirmā daļa un 63. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tāds administratīvs pasākums, ar kuru dalībvalsts kompetentā iestāde, pirmkārt, aizliedz kredītiestādei dibināt darījumu attiecības ar jebkuru fizisko vai juridisko personu, kurai nav saiknes ar šīs kredītiestādes dalībvalsti un kuras mēneša kredīta apgrozījums pārsniedz noteiktu summu, kā arī, otrkārt, liek minētajai kredītiestādei pārtraukt šādas darījumu attiecības, ja tās ir nodibinātas pēc šā pasākuma noteikšanas, ir uzskatāms par pakalpojumu sniegšanas brīvības ierobežojumu pirmās minētās tiesību normas izpratnē, kā arī par kapitāla brīvas aprites ierobežojumu otrās minētās tiesību normas izpratnē.

Par trešo un ceturto jautājumu

- 56 Ar trešo un ceturto jautājumu, kuri ir jāizskata kopā, iesniedzējtiesa būtībā vēlas noskaidrot, vai pakalpojumu sniegšanas brīvības un kapitāla brīvas aprites ierobežojums, kas ir noteikts ar administratīvu pasākumu, ar kuru dalībvalsts kompetentā iestāde, pirmkārt, aizliedz kredītiestādei dibināt darījumu attiecības ar jebkuru fizisko personu, kurai nav saiknes ar šīs kredītiestādes dalībvalsti un kuras mēneša kredīta apgrozījums pārsniedz 15 000 EUR, vai ar jebkuru juridisko personu, kuras saimnieciskā darbība nav saistīta ar šo dalībvalsti un kuras mēneša kredīta apgrozījums pārsniedz 50 000 EUR, kā arī, otrkārt, liek minētajai kredītiestādei pārtraukt šādas darījumu attiecības, kad tās ir tikušas nodibinātas pēc šā pasākuma noteikšanas, var tikt attaisnots ar mērķi novērst noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju un terorisma finansēšanu, kas minēts Direktīvas 2015/849 1. pantā un – attiecīgā gadījumā – vai uz šo pasākumu attiecas LESD 65. panta 1. punkta b) apakšpunkts.

Par attaisnojuma esamību

- 57 Pirmām kārtām, attiecībā uz kapitāla brīvu apriti – saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru to ar valsts pasākumu var ierobežot tikai tad, ja šis pasākums ir attaisnots ar kādu no LESD 65. pantā minētajiem iemesliem vai primāriem vispārējo interešu apsvērumiem Tiesas judikatūras izpratnē, ciktāl Savienības līmenī nepastāv saskaņošanas pasākums, ar ko tiek nodrošināta šo interešu aizsardzība (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2021. gada 6. oktobris, *ECOTEX BULGARIA*, C-544/19, EU:C:2021:803, 67. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 58 No lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu izriet, ka pamatlietā aplūkotais administratīvais pasākums tika noteikts, lai, pirmkārt, izbeigtu “PrivatBank” izdarītos noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas apkarošanas normatīvo aktu pārkāpumus un, otrkārt, novērstu to, ka šī kredītiestāde turpmāk atkārtoti izdara šādus pārkāpumus, kuru sekas var būt ne tikai tādas, ka “PrivatBank” tiek iesaistīta noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijā vai legalizācijas mēģinājumā, kā arī starptautisko sankciju apiešanās vai pārkāpšanā, bet arī tādas, ka ar šādiem pārkāpumiem būtiskam reputācijas riskam tiek pakļauts viss valsts finanšu sektors kopumā.
- 59 Vispirms – šajā ziņā LESD 65. panta 1. punkta b) apakšpunktā ir noteikts, ka LESD 63. pants neskar dalībvalstu tiesības veikt visus vajadzīgos pasākumus, lai – konkrēti – novērstu attiecīgās valsts normatīvo aktu pārkāpumus, it īpaši finanšu iestāžu prudenciālās uzraudzības jomā, vai arī veikt pasākumus, ko pamato sabiedriskās kārtības vai sabiedriskās drošības apsvērumi.
- 60 Tiesa ir precizējusi – lai pasākumu varētu uzskatīt par “vajadzīgu pasākumu” LESD 65. panta 1. punkta b) apakšpunkta izpratnē, attiecīgā pasākuma mērķim pašam par sevi ir jābūt normatīvo aktu pārkāpumu novēršanai finanšu iestāžu prudenciālās uzraudzības jomā (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2012. gada 7. jūnijs, *VBV – Vorsorgekasse*, C-39/11, EU:C:2012:327, 30. punkts).
- 61 Turpinot – Tiesa jau ir atzinusi, ka noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas apkarošana, kura ir saistīta ar mērķi aizsargāt sabiedrisko kārtību, ir leģitīms mērķis, kas var attaisnot Līgumā garantēto pamatbrīvību ierobežojumu (spriedums, 2018. gada 31. maijs, *Zheng*, C-190/17, EU:C:2018:357, 38. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 62 Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru uz sabiedriskās kārtības apsvērumiem drīkst atsaukties vienīgi tāda faktiskā un pietiekoši nopietna apdraudējuma gadījumā, kurš skar plašas sabiedrības pamatintereses, turklāt tie nedrīkst kalpot tīri ekonomiskiem mērķiem (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2020. gada 16. septembris, *Romenergo* un *Aris Capital*, C-339/19, EU:C:2020:709, 40. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 63 Visbeidzot, kā Tiesa jau norādījusi, Savienības likumdevējs tikai daļēji ir saskaņojis pasākumus, ar kuriem paredzēts apkarot noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju un terorisma finansēšanu, un līdz ar to dalībvalstis saglabā tiesības atsaukties uz noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas apkarošanu kā uz sabiedriskās kārtības apsvērumiem, lai attaisnotu dalībvalsts normas, kas ierobežo kapitāla brīvu apriti (spriedums, 2020. gada 18. jūnijs, Komisija/Ungārija (*Biedrošanās pārskatāmība*), C-78/18, EU:C:2020:476, 89. punkts).
- 64 Šajā ziņā jāatgādina, pirmkārt, ka ar Direktīvu 2015/849 ir veikta tikai minimāla saskaņošana, jo ar tās 5. pantu dalībvalstīm ir atļauts pieņemt vai saglabāt spēkā stingrākus noteikumus, ciktāl šo noteikumu mērķis ir stiprināt cīņu pret noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju un terorisma finansēšanu, ievērojot Savienības tiesību aktus (spriedums, 2022. gada 17. novembris, *Rodl & Partner*, C-562/20, EU:C:2022:883, 46. punkts).

- 65 Otrkārt, saskaņā ar šīs direktīvas 59. panta 4. punktu dalībvalstis var pilnvarot kompetentās iestādes piemērot vēl cita veida administratīvus sodus papildus tiem, kas minēti šajā pantā, vai piemērot administratīvus naudas sodus, kas pārsniedz minētajā pantā paredzētās summas.
- 66 Ņemot vērā iepriekš izklāstītos apsvērumus, ar administratīvu pasākumu radītais kapitāla brīvas aprites ierobežojums var būt attaisnots, pirmkārt, saskaņā ar LESD 65. panta 1. punkta b) apakšpunktu, ja šis pasākums ir vajadzīgs, lai novērstu valsts normatīvo aktu pārkāpumus, it īpaši finanšu iestāžu prudenciālās uzraudzības jomā. Otrkārt, šāds ierobežojums var būt attaisnots arī ar nepieciešamību novērst un apkarot noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju un terorisma finansēšanu.
- 67 Tātad, ņemot vērā šā sprieduma 58. punktā minētos pamatlīdētā aplūkotā administratīvā pasākuma mērķus, šāds pasākums atbilst iepriekšējā punktā minētajiem nosacījumiem, taču to pārbaudīt ir iesniedzējtiesas ziņā.
- 68 Otrām kārtām, attiecībā uz pakalpojumu sniegšanas brīvību pietiek vien norādīt, ka Tiesa jau ir atzinusi – noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas apkarošana, kas ir saistīta ar mērķi aizsargāt sabiedrisko kārtību, ir leģitīms mērķis, ar kuru var attaisnot arī pakalpojumu sniegšanas brīvības ierobežojumu (spriedums, 2013. gada 25. aprīlis, *Jyske Bank Gibraltar*, C-212/11, EU:C:2013:270, 64. punkts).
- 69 No iepriekš izklāstītajiem apsvērumiem izriet, ka – neskarot pārbaudes, kuru veikšana ir iesniedzējtiesas ziņā, – pamatlīdētā aplūkotais administratīvais pasākums var tikt attaisnots gan ar leģitīmo mērķi novērst un apkarot noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju un terorisma finansēšanu, gan uz LESD 65. panta 1. punkta b) apakšpunkta pamata, ja šis administratīvais pasākums ir vērsts uz kāda no nupat minētajā tiesību normā minēto mērķu sasniegšanu.
- 70 Tomēr atbilstoši Tiesas pastāvīgajai judikatūrai vēl ir nepieciešams, lai ar minēto administratīvo pasākumu būtu ievērots samērīguma princips; tas nozīmē, ka šim pasākumam ir jābūt piemērotam, lai saskanīgi un sistemātiski nodrošinātu izvirzītā mērķa īstenošanu, un ka tas nedrīkst pārsniegt to, kas nepieciešams šā mērķa sasniegšanai (spriedums, 2020. gada 18. jūnijs, Komisija/Ungārija (Biedrošanās pārskatāmība), C-78/18, EU:C:2020:476, 76. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 71 Lai gan galīgais vērtējums par to, vai šajā gadījumā šīs prasības ir izpildītas, ir valsts tiesas ziņā – kurai vienīgajai ir kompetence novērtēt faktus un interpretēt valsts tiesību normas – Tiesai prejudiciālā nolēmuma tiesvedībā ir kompetence, pamatojoties uz tajā iesniegtajiem pamatlīdētās materiāliem, kā arī tai sniegtajiem rakstveida un mutvārdu paskaidrojumiem, sniegt iesniedzējtiesai lietderīgas norādes, lai iesniedzējtiesa varētu izspriest tajā izskatāmo lietu (spriedums, 2021. gada 6. oktobris, *ECOTEX BULGARIA*, C-544/19, EU:C:2021:803, 72. punkts un tajā minētā judikatūra).

Par samērīguma principa ievērošanu

- 72 Pirmām kārtām, attiecībā uz jautājumu, vai pamatlīdētā aplūkotais administratīvais pasākums ir piemērots izvirzītā mērķa sasniegšanai, ir jāatgādina, ka saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru valsts pasākums ir piemērots, lai nodrošinātu izvirzītā mērķa sasniegšanu tikai tad, ja tas patiešām atbilst vēlmei šo mērķi sasniegt saskanīgi un sistemātiski (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2021. gada 6. oktobris, *ECOTEX BULGARIA*, C-544/19, EU:C:2021:803, 73. punkts un tajā minētā judikatūra).

- 73 Turklāt Tiesa ir precizējusi, ka gadījumā, ja valsts pasākuma mērķis ir noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršana, šis pasākums ir uzskatāms par piemērotu, lai nodrošinātu izvirzītā preventīvā mērķa sasniegšanu, ja tas palīdz samazināt noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas risku (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2016. gada 10. marts, *Safe Interenvíos*, C-235/14, EU:C:2016:154, 104. punkts).
- 74 Šajā gadījumā no Tiesas rīcībā esošajiem lietas materiāliem izriet, ka pamatlietā aplūkots administratīvais pasākums tika noteikts it īpaši tādēļ, ka “PrivatBank” bija pārkāpusi valsts tiesiskajā regulējumā paredzētās prasības noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas jomā. Precīzāk – kā norādīts šā sprieduma 18. punktā un kā tiesas sēdē norādīja FKTK un Latvijas valdība – “PrivatBank” iekšējās kontroles sistēma attiecībā uz klientu izpēti un darījumu uzraudzību tika atzīta par tādu, kas neļauj garantēt, ka šī kredītiestāde nodrošina efektīvu risku pārvaldību šajā jomā. Konkrēti, tā kā “PrivatBank” nespēja iegūt informāciju par saviem klientiem, tai neesot iespējams tos pazīt un līdz ar to – izpildīt tai uzlikto uzticamības pārbaudes pienākumus.
- 75 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka Direktīvas 2015/849 normas, kurām ir preventīvs raksturs, ir vērstas uz to, lai, izmantojot uz riska faktoru balstītu pieeju, izveidotu preventīvu un atturošu pasākumu kopumu, kas ļauj efektīvi cīnīties pret noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanu ar mērķi, kā izriet no šīs direktīvas 1. apsvēruma, novērst situāciju, kurā nelikumīgas izcelsmes naudas plūsma var kaitēt Savienības finanšu sektora integritātei, stabilitātei un reputācijai, kā arī apdraudēt tās iekšējo tirgu un starptautisko attīstību (spriedums, 2022. gada 17. novembris, *Rodl & Partner*, C-562/20, EU:C:2022:883, 34. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).
- 76 Starp šiem preventīvajiem un atturošajiem pasākumiem, kas ļauj efektīvi cīnīties pret noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju un terorisma finansēšanu, ir Direktīvas 2015/849 8. panta 1. un 3. punktā un 11. pantā paredzētie pasākumi, ar kuriem atbildīgajiem subjektiem ir uzlikti pienākumi attiecībā uz noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas riska, kas saistīts ar to klientiem, identificēšanu un pārvaldību uzticamības pārbaudes pasākumu veikšanas ietvaros.
- 77 Ja atbildīgie subjekti ar klientu saistīto risku novērtējumā ir identificējuši parastu noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas vai terorisma finansēšanas riska līmeni, tiem tostarp ir jāpiemēro klienta uzticamības pārbaudes standarta pasākumi (spriedums, 2022. gada 17. novembris, *Rodl & Partner*, C-562/20, EU:C:2022:883, 68. punkts).
- 78 Attiecībā uz pašiem uzticamības pārbaudes pasākumiem, kas atbildīgajiem subjektiem ir jāīsteno, minētās direktīvas 13. panta 1. punktā ir minēts noteikts šādu pasākumu skaits, kuri tostarp ietver: klienta identifikāciju un klienta identitātes pārbaudi (a) apakšpunkts); informācijas novērtēšanu un vajadzības gadījumā – iegūšanu – par darījumu attiecību mērķi un paredzamo būtību (c) apakšpunkts); vai darījumu attiecību pastāvīgas pārraudzības veikšanu, tostarp tādas pārbaudes veikšanu, kura apstiprina, ka minēto attiecību gaitā slēgtie darījumi tiek veikti saskaņā ar atbildīgā subjekta rīcībā esošo informāciju par klientu, darījumdarbību un riska profilu, tostarp, ja nepieciešams, par līdzekļu izcelsmi, kā arī attiecīgo dokumentu, datu vai informācijas regulāras atjaunošanas nodrošināšanu (d) apakšpunkts).
- 79 Šajā ziņā jānorāda, pirmkārt, ka pamatlietā aplūkotajā administratīvajā pasākumā fiziskām personām noteiktais mēneša kredīta apgrozījuma sliekšnis 15 000 EUR apmērā, kas turklāt atbilst Direktīvas 2015/849 11. panta b) punkta i) apakšpunktā paredzētajam uzticamības pārbaudes

pasākumu piemērošanas sliekšnim, attiecas uz situāciju, kurā ir leģitīmi uzskatīt, ka pastāv noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas risks. Tāpat pamatlietā nav ticis apšaubīts, ka šajā administratīvajā pasākumā juridiskajām personām noteiktais mēneša kredīta apgrozījuma sliekšnis 50 000 EUR apmērā – kas saskaņā ar FKTK sniegto informāciju tika noteikts, piemērojot valsts tiesību aktus, – ir saprātīgs.

- 80 Otrkārt – kā atgādināts šā sprieduma 74. punktā – no Tiesas rīcībā esošajiem lietas materiāliem izriet, ka, FKTK ieskatā, “PrivatBank” iekšējās kontroles sistēma attiecībā uz klientu izpēti un darījumu uzraudzību neļāva garantēt, ka šī kredītiestāde nodrošina risku efektīvu pārvaldību šajā jomā. Izvērtējot pamatlietā aplūkotā administratīvā pasākuma piemērotību, lai sasniegtu leģitīmo mērķi – proti, novērstu un apkarotu noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju un terorisma finansēšanu –, šāds “PrivatBank” risku pārvaldības sistēmas trūkums ir jāņem vērā.
- 81 Ņemot vērā iepriekš izklāstītos apsvērumus, pamatlietā aplūkotais administratīvais pasākums – ciktāl ar to “PrivatBank” ir uzlikts pienākums pārtraukt savas darījumu attiecības un nedibināt šādas attiecības, ja tās pārsniedz noteiktu summu, ar jebkuru fizisko vai juridisko personu, kurai nav saiknes ar Latviju, – šķiet esam piemērots, lai nodrošinātu, ka šī kredītiestāde spēj izpildīt identifikācijas pienākumus, kas tai jāievēro, pirmkārt, veicot ar klientu saistīto risku novērtējumu un, otrkārt, nosakot iespējamus uzticamības pārbaudes pasākumus.
- 82 Tātad – ņemot vērā pašas iesniedzējtiesas norādītos “PrivatBank” risku pārvaldības sistēmas trūkumus, ko pamatlietas puses nav apstrīdējušas, kā arī risku, ka šī kredītiestāde tostarp nespēs izpildīt savus uzticamības pārbaudes pienākumus attiecībā uz saviem klientiem, kuriem nav saiknes ar Latviju un kuriem ir liels kredīta apgrozījums, – pamatlietā aplūkotais administratīvais pasākums šķiet esam piemērots, lai saskaņoti un sistemātiski samazinātu noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas risku.
- 83 Otrām kārtām, ciktāl runa ir par attiecīgā administratīvā pasākuma nepieciešamību, jāatgādina, ka pamatbrīvības ierobežojumi ir attaisnojami vienīgi tad, ja to mērķus nevar sasniegt ar mazāk ierobežojošiem līdzekļiem (spriedums, 2022. gada 7. septembris, Cilevičs u.c., C-391/20, EU:C:2022:638, 81. punkts).
- 84 Šajā gadījumā nav strīda par to, ka ar pamatlietā aplūkoto administratīvo pasākumu ir noteikts aizliegums dibināt darījumu attiecības un pienākums pārtraukt iesāktās darījumu attiecības ar klientiem, kuri nav saistīti ar Latviju, ja ir sasniegts minētajā pasākumā paredzēto summu sliekšnis.
- 85 Iesniedzējtiesas ziņā ir konstatēt, vai šis administratīvais pasākums var tikt uzskatīts par nepieciešamu, it īpaši ņemot vērā apstākli – uz kuru secinājumu 80. punktā ir norādījusi ģenerālvokāte –, ka nosacījums par saiknes ar Latviju neesamību, ņemot vērā tā plašo raksturu, šķiet esam tāds, kas var attiekties arī uz fiziskām vai juridiskām personām, kuras atbilstoši Direktīvai 2015/849 nerada īpašu noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas risku.
- 86 Šajā ziņā var ņemt vērā minētās kredītiestādes grūtības iegūt informāciju par saviem klientiem; saskaņā ar Tiesas sēdē sniegtajiem FKTK apsvērumiem šādas grūtības esot pierādītas – taču to pārbaudīt ir iesniedzējtiesas ziņā. Iesniedzējtiesai it īpaši ir jāpārbauda, vai uzticamības pārbaudes pasākumu vai to īstenošanas trūkumi bija tādi, kuru dēļ bija nepieciešams veikt plaša rakstura pasākumu, kas izraisa netiešu diskrimināciju.

- 87 Turklāt ir jāņem vērā arī apstākļi, ka saskaņā ar Direktīvas 2015/849 59. panta 1. un 2. punktu gadījumā, ja atbildīgais subjekts nopietni, atkārtoti vai sistemātiski nepilda savus pienākumus, tostarp minētās direktīvas 10.–24. pantā paredzētos klienta uzticamības pārbaudes pienākumus, valsts iestādes šiem subjektiem var piemērot administratīvus sodus un pasākumus.
- 88 Viens no šiem sodiem un pasākumiem – papildus administratīvajiem naudas sodiem – ir Direktīvas 2015/849 59. panta 2. punkta c) apakšpunktā minētā licences anulēšana vai apturēšana, ja atbildīgajam subjektam ir vajadzīga šāda licence.
- 89 Turklāt – kā atgādināts šā sprieduma 65. punktā – Direktīvas 2015/849 59. panta 4. punktā ir paredzēts, ka dalībvalstis var pilnvarot kompetentās iestādes uzlikt cita veida administratīvus sodus, nevis tos, kas minēti šā panta 2. punkta a)–d) apakšpunktā.
- 90 Kā secinājumu 85. punktā ir norādījusi ģenerālvokāte, tāds administratīvs pasākums kā pamatlietā aplūkotais – neskarot pārbaudi, kas jāveic iesniedzējtiesai, – šķiet esam mazāk ierobežojošs nekā Direktīvas 2015/849 59. panta 2. punkta c) apakšpunktā paredzētā licences anulēšana vai apturēšana.
- 91 Turklāt tiesas sēdē Latvijas valdība norādīja, ka iepriekš “PrivatBank” tika uzlikti pastiprinātas uzticamības pārbaudes pienākumi, kas mazāk aizskar pamatbrīvības nekā tie, kuri noteikti ar pamatlietā aplūkoto administratīvo pasākumu, taču šie pasākumi nebija pietiekami efektīvi, lai cīnītos pret identificētajiem riskiem.
- 92 No iepriekš minētā izriet, ka – neskarot pārbaudes, kas jāveic iesniedzējtiesai, – pamatlietā aplūkotais administratīvais pasākums šķiet esam vismazāk ierobežojošais administratīvais pasākums, lai efektīvi novērstu noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas risku, kam bija pakļauta “PrivatBank”.
- 93 Trešām kārtām, ir jākonstatē, vai tāds administratīvs pasākums kā pamatlietā aplūkotais, kura mērķis ir novērst un apkarot noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju un terorisma finansēšanu, pārmērīgi neaizskar attiecīgās kredītiestādes un tās klientu tiesības un intereses, kuras ir aizsargātas ar LESD 56. un 63. pantu.
- 94 Šajā ziņā, pirmkārt, no Tiesas rīcībā esošajiem lietas materiāliem izriet, ka pamatlietā aplūkoto administratīvo pasākumu bija paredzēts piemērot ierobežotu laiku, proti, kamēr tiek īstenoti citi pasākumi, kuri noteikti šā sprieduma 19. punktā minētajā lēmumā, un līdz brīdim, kad FKTK būs apstiprinājusi to īstenošanu. No tā izriet – kā secinājumu 89. punktā ir norādījusi ģenerālvokāte –, ka pati “PrivatBank” bija spējīga ietekmēt ierobežojumu atcelšanu.
- 95 Otrkārt – kā secinājumu 90. punktā ir norādījusi ģenerālvokāte – pamatlietā aplūkotā administratīvā pasākuma intensitāte nešķiet nesamērīga ar izvirzīto leģitīmo mērķi, t.i., noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanu un apkarošanu. Proti, pirmām kārtām, tā kā šis administratīvais pasākums tika piemērots, tikai sākot no pamatlietā aplūkotā lēmuma pieņemšanas, “PrivatBank” varēja turpināt darījumu attiecības, kuras tā bija nodibinājusi pirms šā lēmuma pieņemšanas, tostarp ar klientiem, kuriem nebija saiknes ar Latviju un kuru mēneša kredīta apgrozījums bija lielāks par šajā pasākumā noteiktajiem sliekšņiem. Otrām kārtām, šī kredītiestāde vēl joprojām varēja dibināt jaunas darījumu attiecības ar personām, kurām nebija nekādas saiknes ar Latviju, ja vien to mēneša kredīta apgrozījums bija mazāks par šiem sliekšņiem.

- 96 Treškārt, FKTK ieskatā pamatlietā aplūkotā administratīvā pasākuma noteikšana bija nepieciešama saistībā ar “PrivatBank” izdarītiem sistemātiskiem un atkārtotiem valsts normatīvo aktu pārkāpumiem noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas jomā. Tādējādi šķiet, ka “PrivatBank” pati bija vainojami līdzdarbojusies šajā jomā radītā riska situācijā, uz kuru kompetentajai valsts iestādei bija pienākums reaģēt.
- 97 Ceturtkārt – kā secinājumu 92. punktā ir norādījusi ģenerālvokāte – lai gan kapitāla brīva aprīte nozīmē, ka klients var brīvi izvēlēties kredītiestādi, kurai tas vēlas uzticēt tostarp savu bankas kontu pārvaldību, šī pamatbrīvība tomēr nepiešķir tiesības nodibināt darījumu attiecības ar noteiktu kredītiestādi neatkarīgi no konkrētiem apstākļiem, piemēram, tādiem, ka šī kredītiestāde nav ievērojusi normatīvos aktus noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas jomā.
- 98 Šādos apstākļos – un neskarot pārbaudes, kuru veikšana ir iesniedzējtiesas ziņā, – nešķiet, ka pamatlietā aplūkotais administratīvais pasākums pārmērīgi aizskartu attiecīgās kredītiestādes un tās klientu tiesības un intereses, kuras ir aizsargātas ar LESD 56. un 63. pantu.
- 99 Ņemot vērā visus iepriekš izklāstītos apsvērumus, uz trešo un ceturto jautājumu ir jāatbild, ka LESD 56. panta pirmā daļa un 63. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tiem nav pretrunā tāds administratīvs pasākums, ar ko dalībvalsts kompetentā iestāde, pirmkārt, aizliedz kredītiestādei dibināt darījumu attiecības ar jebkuru fizisko personu, kurai nav saiknes ar šīs kredītiestādes dalībvalsti un kuras mēneša kredīta apgrozījums pārsniedz 15 000 EUR, vai ar jebkuru juridisko personu, kuras saimnieciskā darbība nav saistīta ar šo dalībvalsti un kuras mēneša kredīta apgrozījums pārsniedz 50 000 EUR, kā arī, otrkārt, liek minētajai kredītiestādei pārtraukt šādas darījumu attiecības, kad tās ir tikušas nodibinātas pēc šā pasākuma noteikšanas, ja šis administratīvais pasākums, pirmām kārtām, ir attaisnots ar mērķi novērst noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju un terorisma finansēšanu vai kā pasākums, kas vajadzīgs, lai novērstu, ka tiek pārkāpti valsts normatīvie akti finanšu iestāžu prudenciālās uzraudzības jomā, vai arī kā pasākums, kas ir pamatots ar LESD 65. panta 1. punkta b) apakšpunktā minētajiem sabiedriskās kārtības apsvērumiem, otrām kārtām, ir piemērots, lai nodrošinātu šo mērķu īstenošanu, trešām kārtām, nepārsniedz šo mērķu īstenošanai nepieciešamo un, ceturta kārtām, pārmērīgi neaizskar attiecīgās kredītiestādes un tās klientu tiesības un intereses, kuras ir aizsargātas ar LESD 56. un 63. pantu.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 100 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība izriet no tiesvedības, kas notiek iesniedzējtiesā, tāpēc tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (pirmā palāta) nospriež:

- 1) Finanšu aizdevumi un kredīti, kā arī norēķinu un noguldījumu kontu operācijas ar finanšu iestādēm, tostarp kredītiestādēm, ir kapitāla aprīte LESD 63. panta 1. punkta izpratnē.**

- 2) LESD 56. panta pirmā daļa un 63. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tāds administratīvs pasākums, ar kuru dalībvalsts kompetentā iestāde, pirmkārt, aizliedz kredītiestādei dibināt darījumu attiecības ar jebkuru fizisko vai juridisko personu, kurai nav saiknes ar šīs kredītiestādes dalībvalsti un kuras mēneša kredīta apgrozījums pārsniedz noteiktu summu, kā arī, otrkārt, liek minētajai kredītiestādei pārtraukt šādas darījumu attiecības, ja tās ir nodibinātas pēc šā pasākuma noteikšanas, ir uzskatāms par pakalpojumu sniegšanas brīvības ierobežojumu pirmās minētās tiesību normas izpratnē, kā arī par kapitāla brīvas aprites ierobežojumu otrās minētās tiesību normas izpratnē.
- 3) LESD 56. panta pirmā daļa un 63. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tiem nav pretrunā tāds administratīvs pasākums, ar ko dalībvalsts kompetentā iestāde, pirmkārt, aizliedz kredītiestādei dibināt darījumu attiecības ar jebkuru fizisko personu, kurai nav saiknes ar šīs kredītiestādes dalībvalsti un kuras mēneša kredīta apgrozījums pārsniedz 15 000 EUR, vai ar jebkuru juridisko personu, kuras saimnieciskā darbība nav saistīta ar šo dalībvalsti un kuras mēneša kredīta apgrozījums pārsniedz 50 000 EUR, kā arī, otrkārt, liek minētajai kredītiestādei pārtraukt šādas darījumu attiecības, kad tās ir tikušas nodibinātas pēc šā pasākuma noteikšanas, ja šis administratīvais pasākums, pirmām kārtām, ir attaisnots ar mērķi novērst noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju un terorisma finansēšanu vai kā pasākums, kas vajadzīgs, lai novērstu, ka tiek pārkāpti valsts normatīvie akti finanšu iestāžu prudenciālās uzraudzības jomā, vai arī kā pasākums, kas ir pamatots ar LESD 65. panta 1. punkta b) apakšpunktā minētajiem sabiedriskās kārtības apsvērumiem, otrām kārtām, ir piemērots, lai nodrošinātu šo mērķu īstenošanu, trešām kārtām, nepārsniedz šo mērķu īstenošanai nepieciešamo un, ceturtām kārtām, pārmērīgi neaizskar attiecīgās kredītiestādes un tās klientu tiesības un intereses, kuras ir aizsargātas ar LESD 56. un 63. pantu.

Arabadjiev

Bay Larsen

Xuereb

Kumin

Ziemele

Pasludināts atklātā tiesas sēdē Luksemburgā 2023. gada 2. martā.

Sekretārs

A. Calot Escobar

Palātas priekšsēdētājs

A. Arabadjiev